

**REZIDENȚA REGALĂ A ȚINUTULUI OLT
(1938–1940)**

ROYAL RESIDENCY OF OLT COUNTY
(1938-1940)

DIANA-MIHAELA PĂUNOIU

**REZIDENȚA REGALĂ
A ȚINUTULUI OLT
(1938–1940)**

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREȘTI, 2012

Copyright © Editura Academiei Române, 2012
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
Calea 13 Septembrie nr. 13, Sector 5
050711, București, România
Tel: 4021-318 81 46, 4021-318 81 06
Fax: 4021-318 24 44
E-mail: edacad@ear.ro
Adresă web: www.ear.ro

Referenți științifici: cercet. șt. pr. I dr. Gheorghe BUZATU
prof. univ.dr. Corneliu Mihail LUNGU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PĂUNOIU, DIANA-MIHAELA
Rezidența regală a ținutului Olt: (1938-1940) / Diana-
Mihaela Păunoiu. – București: Editura Academiei Române, 2012

ISBN 978-973-27-2212-1

94(498-35 Olt)

CARTEA A APĂRUT CU SPRIJINUL S.C. 4-C COMPANY S.R.L.

Redactor: Aureliu GOCI
Tehnoredactor: Doina STOIA
Coperta: Mariana ȘERBĂNESCU

Bun de tipar: 12.10.2012. Format: 16/70 × 100
Coli de tipar: 21,75
C.Z. pentru biblioteci mari: 352(498.25)«1938:1940»
C.Z. pentru biblioteci mici: 351(498)

CUPRINS

Studiu introductiv	7
Capitolul I: Viziunea regimului carlist asupra statului și societății românești	13
I.1. Sistemul democratic românesc în perioada premergătoare instaurării regimului carlist ...	13
I.2. Planul loviturii de stat – apariția „proiectului regal”	20
I.2.1. „Ordinea legală” a regimului carlist: starea de asediu, cenzura și „militarizarea administrației”	24
I.2.2. Lovitura de stat constituțională	28
I.3. Constituția din 27 februarie 1938	34
I.3.1. Principiul solidarismului social: „Despre datoriile și drepturile Românilor”	35
I.3.2. Reordonarea puterilor în stat	40
I.4. Principalele reforme, instituite pe baza Constituției din 27 februarie 1938	42
Capitolul II: Reforma administrativă din 1938: apariția ținuturilor și a rezidențelor regale	52
II.1. Definierea conceptelor: descentralizare, autonomie locală, deconcentrare, centralizare și tutelă administrativă	52
II.2. Modele administrative europene cu profil regional	55
II.3. Proiecte și „experimente” administrativ-teritoriale naționale cu caracter regional	65
II.4. Legea administrativă din 14 august 1938	73
Capitolul III: Organizarea administrativ-teritorială a Ținutului Olt	89
III.1. Administrația teritorială a Ținutului Olt sub efectul reformei din anul 1938.....	89
III.1.1. Organizarea serviciilor și încadrarea personalului administrativ	90
III.1.2. Stadiul reformării administrației centrale și locale din Ținutul Olt în anul 1940: evaluare și propuneri de optimizare	111
III.2. Împărțirea administrativ-teritorială a Ținutului Olt	122
III.2.1. Instrucțiuni privind arondarea circumscripțiilor teritoriale ale comunelor	122
III.2.2. „Finalizarea” delimitărilor teritorial-administrative în Ținutul Olt	127

Capitolul IV: Administrația Ținutului Olt în contextul partidului unic (1938–1940)	145
IV.1. Prevederi legislative privind administrația în contextul evoluției partidului unic	145
IV.2. Politizarea administrației, reflectată în cadrul Ținutului Olt	152
Capitolul V: Drepturi și obligații, rigori și restricții specifice funcționarilor publici (1938–1940)	185
V.1. Drepturi și obligații stipulate de Statutul funcționarilor publici (1923, 1940)	185
V.2. Rigori și restricții impuse funcționarilor publici	195
Capitolul VI: Aspecte socio-politice din timpul regimului carlist în Ținutul Olt	219
VI.1. Aspecte privind educația tineretului din Ținutul Olt (1938–1940)	219
VI.2. Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale din Ținutul Olt – între discurs oficial și aplicabilitate reală (1939–1940)	231
VI.3. Aspecte privind cenzura în cadrul Ținutului Olt (1938–1940)	244
Capitolul VII: Prăbușirea regimului carlist: desființarea rezidențelor regale și a ținuturilor	255
VII.1. Opinia publică și unele măsuri ale autorităților din Ținutul Olt, în contextul dezintegrării României Mari	255
VII.2. Desființarea Ținutului Olt	260
Concluzii	264
Anexe	271
Bibliografie selectivă	331
Abstract	341
Contents	347

STUDIU INTRODUCŢIV

Regimul regelui Carol al II-lea, instaurat prin lovitura de stat din noaptea de 10/11 februarie 1938, a deschis în istoria contemporană a României „epoca dictaturilor”. Terminologia utilizată, în literatura de specialitate, pentru a desemna acest regim, „deschizător” de epoci, este variată: regim de autoritate monarhică, monarhie autoritară, autoritarism regal, dictatură regală, dictatură „autoritară”, regim personal al regelui Carol al II-lea, regim carlist, dictatură monarho-fascistă etc. Cert este însă faptul că regimul politic din 1938–1940 nu se încadrează în tipologia dictaturilor „autentice” (comuniste, fasciste, naziste)¹. De altfel, majoritatea specialiștilor au apreciat că regimul lui Carol al II-lea, dintre anii 1938 și 1940, a fost unul de autoritate monarhică. În documentele oficiale, emise în perioada respectivă și păstrate în Arhivele Naționale, protagoniștii înșiși au catalogat regimul ca fiind „de autoritate” sau „regim de autoritate și ordine”, în timp ce unii dintre contemporanii evenimentelor respective considerau că întregul regim era „o simplă spoială”².

Indiferent de terminologia utilizată pentru a desemna regimul regelui Carol al II-lea, este incontestabil faptul că perioada cuprinsă între 10/11 februarie 1938 și 6 septembrie 1940 a reprezentat, pentru români, o *experiență fără precedent în istoria României*, a cărei moștenire a marcat imaginarul românesc și identitatea națională și, în același timp, a compromis atât imaginea Dinastiei române, cât și sistemul democratic românesc.

Referindu-se la ritmul accelerat al apariției bibliografiei istorice, academicianul Florin Constantiniu constata următoarele: „«Explozia bibliografică» a devenit o realitate atât de obișnuită încât evocarea ei apare ca un clișeu. Bibliografia istorică, mai ales peste hotare, sporește rapid și în proporții masive. Precaritatea mijloacelor materiale de care dispun instituțiile cultural-științifice și istoricii din țara noastră

¹ A se vedea Hannah Arendt, *Originile totalitarismului*, traducere din engleză de Ion Dur și Mircea Ivănescu, București, Humanitas, 2006; Aron Raymond, *Democrație și totalitarism*, București, Editura All, 2001; I. Ciupercă, *Totalitarismul – fenomen al secolului XX. Repere*, ediția a 3-a, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2008; Cezar Avram, Roxana Radu, *Regimuri politice comparate: Fascism, Nazism, Stalinism*, Craiova, Editura Aius Printed, 2008; François Furet, Ernest Nolte, *Fascism și comunism*, traducere din limba franceză de Matei Martin, Prefață de Mircea Martin, București, Grupul Editorial Art, 2007; Ghețău Gh. Florin, *Manualul dictatorului desăvârșit*, Petroșani, Editura Focus, 2010; Victor Neuman, *Conceptul de totalitarism în limbajele social-politice românești*, în Victor Neuman, Armin Heinen (editori), *Istoria României prin concepte. Perspective alternative asupra limbajelor social-politice*, Iași, Editura Polirom, 2010, p. 401–418.

² În sensul de „stat totalitar deghizat” sau de circumstanță, o „spoială”, care avea scopul de a realiza o apropiere față de puterile europene totalitare (Germania și Italia) și de a obține bunăvoința acestora (*Istoria românilor*, vol. VIII, *România întregită (1918–1940)*, coordonator: Ioan Scurtu, secretar științific: Petre Otu, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 402).

face foarte anevoioasă ținerea la curent cu cele mai noi rezultate ale cercetării istorice. Este greu, așadar, ca astăzi, aici, în România, o lucrare de istorie să poată prezenta corect și complet stadiul actual al anchetei istorice”³.

Din nefericire, din anul 2003 și până astăzi, situația nu s-a schimbat foarte mult, circulația rezultatelor cercetărilor științifice fiind, în continuare, deficitară.

Istoria interbelică a României, în care se încadrează și cei zece ani de domnie ai regelui Carol al II-lea (1930–1940), a constituit obiect de cercetare pentru o serie de specialiști români și străini, dar, din punct de vedere cantitativ, lucrările autorilor români sunt, încă, predominante.

Astfel, exceptând câteva apariții străine (de la clasică lucrare a lui Paul D. Quinlan, *The Playboy King: Carol II of Romania*, S.U.A., Greenwood Press, 1995, sau cea, de dată mai recentă, semnată de Matthieu Boisdron, *La Roumanie des années trente. De l'avènement de Carol II au démembrement du royaume (1930–1940)*, Édition Anovi, Parçay-sur-Vienne, France, 2007, alături de care menționăm și lucrările unor istorici și diplomați români, stabiliți în străinătate, precum cea semnată de Nicolae Penescu, *La Roumanie: de la démocratie au totalitarisme (1938–1948)*, apărută la Paris, Contrepoint, 1981, sau sinteza istoricului de origine română, profesor la Universitatea din Paris III – Sorbonne Nouvelle, Traian Sandu, *Histoire de la Roumanie*, Paris, Édition Perrin, 2008)⁴, majoritatea referințelor pot fi identificate în istoriografia românească⁵, specialiștii români arătându-se, după anul 1990, interesați de reevaluarea istoriei contemporane a României, căreia îi aparține și regimul de autoritate monarhică a regelui Carol al II-lea. În general, cercetările acestora s-au materializat în capitole introduse în lucrări de sinteză, precum cele ale istoricilor: Florin Constantiniu, Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu etc.

³ Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, ediția a III-a revăzută și adăugită, București, Editura Univers Enciclopedic, 2003, p. 13.

⁴ Reținem și lucrarea lui Christophe Midan, *Carol al II-lea și teroarea istoriei (1930–1940)*, versiune în limba română: Daniela Codruța Midan, București, Editura Militară, 2008 (reprezintă o parte din teza sa de doctorat, *Les forces armées roumaines à la veille de la Deuxième Guerre mondiale*, susținută la Universitatea Paris I Sorbonne, în 2005), cea a lui Joachim von Kürenberg, *Carol al II-lea și Doamna Lupescu*, traducere de Liana Fieraru, București, Editura Științifică, 2000 (*Carol II und Madame Lupescu*, Bonn, 1952), precum și sintezele realizate de: Stephen Fisher-Galați, *România în secolul al XX-lea*, traducere de Manuela Macarie, Cuvânt înainte de Kurt W. Treptow, Iași, Institutul European, 1998 (*Twentieth Century Romania*, Columbia University Press, 1970, 1991), cea a istoricului american, Keith Hitchins, *România 1866–1947*, traducere din engleză de: George G. Potra și Delia Răzdolescu, București, Humanitas, 1996 (*Romania 1866–1947*, Oxford University Press, 1994); precum și cea a istoricului român, Vlad Georgescu, *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*, ediția a IV-a și notă asupra ediției de Stelian Neagoe, București, Humanitas, 1995 (*The Romanians. A History*, apărută în S.U.A., 1989).

⁵ Făcând abstracție de stereotipurile și „limbajul de lemn”, specifice regimului comunist, între lucrările apărute în perioada precedentă anului 1989, reținem: Al. Gh. Savu, *Dictatura regală (1938–1940)*, București, Editura Politică, 1970; idem, *Sistemul partidelor politice din România 1919–1940*, București, Editura Politică, 1976; Florea Nedelcu, *De la restaurație la dictatura regală*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1981; precum și sinteza întocmită de Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, *România după Marea Unire*, vol. II, partea a II-a, noiembrie 1933 – septembrie 1940, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988.

Lucrarea de sinteză, *O istorie sinceră a poporului român*, devenită clasică, scrisă de reputatul istoric, academician Florin Constantiniu, pune într-o altă „lumină” istoria românilor, inclusiv cei zece ani de domnie ai regelui Carol al II-lea, deschizând orizonturi noi de cercetare a perioadei.

În afară de referințele bibliografice de sinteză⁶, în care sunt analizate și evenimentele desfășurate în perioada carlistă, în istoriografia de specialitate se regăsesc și câteva volume consacrate istoriei românești dintre anii 1930 și 1940. În această categorie se înscriu lucrările semnate de Neagu Cosma⁷, Gheorghe I. Bodea⁸ sau Ioan Scurtu⁹ etc. De asemenea, cercetările lui Petre Țurlea și Radu Florian Bruja au la bază subiecte specifice regimului de autoritate monarhică a regelui Carol al II-lea, referitoare la partidul regelui, Frontul Renașterii Naționale/ Partidul Națiunii, primul partid unic din istoria României¹⁰. Reținem și recenta lucrare a lui Petre Țurlea, intitulată *Regele Carol al II-lea și Camarila Regală*¹¹.

„*Europa dictaturilor...*”, semnată de Cristian Sandache, ulterior apariției cărții privind viața intimă și publică a celui de-al treilea monarh român¹², abordează și perioada regimului carlist¹³.

De menționat sunt și lucrările semnate de Nicolae Chivulescu¹⁴, Petre Țurlea¹⁵, Romulus Dima¹⁶, dedicate unor personalități care au jucat un rol important în

⁶ Florin Constantiniu, *op. cit.*; Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX (1918–1948)*, București, Editura Paideia, 1999; Ioan Scurtu, Ion Bulei, *Monarhia în România 1866–1947*, București, Editura Danubius, 1991; Ioan Scurtu, *Monarhia în România 1866–1947*, București, Editura Danubius, 1991; idem, *Istoria contemporană a României (1918–2004)*, ediția a III-a; idem, *Istoria contemporană a României (1918–2005)*, București, Editura Fundației „România de Măine”, 2004–2005; idem, *Istoria Românilor în anii 1918–1940: evoluția regimului politic de la democrație la dictatură*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1996. Reținem și lucrarea lui Titu Georgescu, *Istoria Românilor*, București, Editura Fundației „România de Măine”, 2000.

⁷ Neagu Cosma, *Culisele Palatului Regal. Un aventurier pe tron. Carol al II-lea (1930–1940)*, București, Editura Globus, 1990.

⁸ Gheorghe I. Bodea, *Regele Carol al II-lea, destinul unui pribeag*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2000.

⁹ Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi (1866–1947)*, vol. III, *Carol al II-lea*, București, Editura Enciclopedică, 2001.

¹⁰ Petre Țurlea, *Partidul unui rege: Frontul Renașterii Naționale*, București, Editura Enciclopedică, 2006; Radu Florian Bruja, *Carol al II-lea și Partidul Unic. Frontul Renașterii Naționale*, Iași, Editura Junimea, 2006. Reținem și lucrarea istoricului Gheorghe Sbârnă, *Partidele politice din România (1918–1940). Programe și orientări doctrinare*, București, Editura Sylvi, 2001, precum și studiul lui D. D. Rusu, *Frontul Renașterii Naționale – partid unic într-un regim autoritar*, în „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza». Istorie”, Iași, 2000–2001, nr. 46–47 supliment, p. 404–414.

¹¹ Petre Țurlea, *Carol al II-lea și Camarila Regală*, București, Editura Semne, 2010.

¹² Cristian Sandache, *Viața intimă și publică a lui Carol al II-lea*, București, Editura Paideia, 1998.

¹³ Idem, *Europa dictaturilor și originile războiului româno-sovietic*, București, Editura Militară, 2007. Notăm și studiul semnat de același autor, *Autoritate și spiritualitate în tipologia regimului carlist*, în „Studii și articole de istoria artei. Muzeul Național Cotroceni”, București, 2001, p. 287–293.

¹⁴ Nicolae Chivulescu, *Armand Călinescu, om de stat și conducător de țară*, București, Editura Lucman, [1998].

¹⁵ Petre Țurlea, *Nicolae Iorga în viața politică a României*, București, Editura Enciclopedică, 1991; idem, *Nicolae Iorga între dictatura regală și dictatura legionară*, București, Editura Enciclopedică, 2001.

¹⁶ Romulus Dima, *Armand Călinescu*, București, Editura Mavios-Clio, 2001.

desfășurarea evenimentelor din perioada analizată, precum și cele care abordează problematici specifice epocii. În această ultimă categorie, se înscriu cercetările lui Ilarion Țiu¹⁷, Lucian Boia¹⁸, Andrei Florin Sora¹⁹ și Antonio Momoc²⁰.

Câteva cercetări, mai recente, demonstrează interesul cercetătorilor și pentru analizarea evenimentelor din perioada de autoritate monarhică în fostele decupaje teritoriale, create de legea administrativă din 1938. Dintre acestea, menționăm studiile Cristinei Mănea, de la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia (în care autoarea reconstituie aspecte din perioada regimului carlist, ca, de exemplu, manifestările aniversare și cultul personalității în cadrul Ținutului Mureș sau înființarea și activitatea unității auxiliare a partidului unic în același spațiu)²¹, cel al lui Leontin Negru²², cel al lui Mircea Dulcă²³, dar, mai ales, cel al lui Alexandru Florinel Duță, care cataloghează Ținutul Dunărea de Jos, creat în 1938, ca fiind un precedent al euroregiunii actuale²⁴.

Cu toate că au fost publicate relativ multe lucrări de specialitate, considerăm, totuși, că despre perioada regimului de autoritate monarhică nu s-a scris suficient. Sunt încă subiecte care se impun a fi cercetate și valorificate.

Fără a intenționa să diminuăm importanța producțiilor istoriografice existente, trebuie, totuși, să precizăm că reconstituirea și analizarea unui subiect de istorie locală poate fi în măsură să dea consistență și să întregască istoria generală a unui stat. Această din urmă precizare reprezintă unul dintre răspunsurile care pot fi date la întrebarea: De ce ne-am ales ca temă de cercetare „Rezidența regală a Ținutului Olt (1938–1940)”?

Un prim impuls motivațional s-a născut din constatarea faptului că subiectul nu constituie un obiect de studiu special în istoriografie. Argumentul definițoriu în realizarea unui asemenea demers științific a constat, însă, în existența fondului arhivistic, purtând aceeași denumire, din cadrul Serviciului Județean Dolj al Arhivelor Naționale, care oferea o masivă informație inedită. Un motiv în plus, pentru alegerea acestei teme de cercetare, a fost și faptul că Ținutul Olt, din punct de vedere geografic, a corespuns, cu excepția unor extensii ale granițelor, cu provincia istorică Oltenia, regiune care, de-a lungul timpului, a avut o importanță majoră în istoria românilor.

¹⁷ Ilarion Țiu, *Mișcarea Legionară după Corneliu Zelea-Codreanu*, vol. I, *Dictatura regală (februarie 1939 – septembrie 1940). Mecanismele schimbului de generație*, București, Editura Vremea, 2007.

¹⁸ Lucian Boia, *Capcanele istoriei: elita intelectuală românească între 1930 și 1950*, București, Humanitas, 2011.

¹⁹ Andrei Florin Sora, *Servir l'État roumain: Les corps préfectoral, 1866–1940*, București, Editura Universității din București, 2011.

²⁰ Antonio Momoc, *Capcanele politice ale sociologiei interbelice: școala gustiană între carlism și legionarism*, Prefață de Zoltán Rostás, București, Editura Curtea Veche, 2012.

²¹ Cristina Mănea, *Manifestările aniversare, expresie a cultului personalității regelui Carol al II-lea și Aspecte privind înființarea și activitatea desfășurată de Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale în ținutul Mureș* (<http://istorie.uab.ro>, accesat la 27 octombrie 2009 și 10 mai 2011).

²² Leontin Negru, *Contribuții la cunoașterea stării de spirit și a activității politice a populației ținutului Dunărea de Jos în anul 1939* (<http://www.bcuculuj.ro>, accesat la 27 octombrie 2009).

²³ Mircea Dulcă, «Ținuturile» în sistemul administrativ românesc (1938), în „Cele Trei Crișuri. Revistă de Cultură”, Oradea, 2005, an 16, nr. 1–3, p. 65–68.

²⁴ Alexandru Florinel Duță, *Un precedent istoric al euroregiunii „Dunărea de Jos”*: Ținutul „Dunărea de Jos” (1938–1940), în „Acta Bacoviensia. Anuarul Arhivelor Naționale Bacău”, IV/ 2009, Onești, p. 217–229.

Obiectivul general al demersului nostru a constat în reconstituirea și analizarea implementării, la nivel de provincie, a unei componente esențiale din „proiectul regal”, pe care Carol al II-lea și susținătorii săi au încercat să-l impună, la nivel național, între 10/11 februarie 1938 și 6 septembrie 1940.

Proiectul de reorganizare teritorială a României, din care au apărut rezidențele regale și ținuturile, s-a aflat în strânsă interdependență cu încercarea protagoniștilor de a impune o disciplină severă la nivel național, cu întărirea controlului asupra tuturor categoriilor sociale și mijloacelor de informare, precum și cu crearea unei mentalități specifice în rândul populației. Pentru transpunerea în teritoriu a proiectului, protagoniștii regimului carlist au „rezervat” un rol esențial atât instituției nou înființate, rezidența regală, cât și întregului corp funcționăresc.

Trebuie să facem precizarea că, un subiect precum „Rezidența regală a Ținutului Olt (1938–1940)” poate fi cercetat sub multiple aspecte, deoarece instituția rezidenței regale nu a fost o instituție administrativă în sens tradițional. Rezidențul regal, titularul noii instituții, s-a vrut a fi (și, în mare parte, a fost) reprezentantul regelui, precum și expresia fidelă a regimului carlist într-un decupaj teritorial bine delimitat. Aserțiunea este cu atât mai mult valabilă cu cât, pentru prima oară în istoria României, administrația s-a aflat sub regimul unui partid unic. Materialul documentar, cercetat în cadrul Arhivelor Naționale locale, oferă posibilitatea realizării unei lucrări de istorie clasice, dar, în același timp, deschide și oportunitatea spre o abordare interdisciplinară, care impune utilizarea atât a metodelor de cercetare tradiționale, cât, mai ales, a celor moderne, opțiunea noastră oprindu-se asupra acesteia din urmă.

În contextul absenței lucrărilor speciale, privind „Rezidența regală a Ținutului Olt”, sursele primare, inedite, au reprezentat principala bază documentară, utilizată în realizarea demersului nostru. Am cercetat numeroase fonduri arhivistice, păstrate în cinci dintre cele șase județe²⁵, care au format, în timpul regimului carlist, Ținutul Olt, respectiv: Dolj²⁶, Gorj²⁷, Mehedinți²⁸, Olt²⁹, Vâlcea³⁰. Totodată, atunci când a fost cazul, am corelat și am completat informațiile provenite din sursele documentare inedite, cu cele din documentația edită (legislația emisă în perioada studiată, colecțiile de documente întocmite de diverși specialiști), cu cele identificate în memorialistica scrisă (amintirile, jurnalele sau însemnările unor contemporani ai regimului carlist), precum și cu cele provenind din presa vremii sau cu cele din demersurile de

²⁵ Majoritatea arhivei județului Romanați, astăzi desființat, se păstrează în cadrul Serviciului Județean Olt al Arhivelor Naționale.

²⁶ Serviciul Județean Dolj al Arhivelor Naționale, fond Rezidența Regală a Ținutului Olt; idem, fond Prefectura județului Dolj; idem, fond Inspectoratul Regional de Jandarmi Craiova; idem, fond Regimentul I Jandarmi Dolj; idem, fond Chestura Poliției Craiova; idem, fond Primăria municipiului Craiova; idem, fond Curtea Administrativă Craiova; idem, fond Inspectoratul Poștă, Telefon, Telegraf Craiova; idem, fond Liceul „Carol I” Craiova; idem, fond Liceul „Elena Cuza” Craiova.

²⁷ Serviciul Județean Gorj al Arhivelor Naționale, fond Prefectura județului Gorj; idem, fond Pretura plășii Târgu Jiu; idem, fond Primăria orașului Târgu Jiu; idem, fond Poliția orașului Târgu Jiu.

²⁸ Serviciul Județean Mehedinți al Arhivelor Naționale, fond Primăria orașului Turnu Severin; idem, fond Legiunea de Jandarmi Mehedinți.

²⁹ Serviciul Județean Olt al Arhivelor Naționale, fond Prefectura județului Olt; idem, Primăria orașului Slatina; idem, fond Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale județul Olt; idem, fond Poliția orașului Corabia; idem, Poliția orașului Caracal; idem, fond Prefectura județului Romanați.

³⁰ Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale, fond Prefectura județului Vâlcea; idem, fond Primăria orașului Râmnicu Vâlcea; idem, fond Detașamentul de Poliție Govora; idem, fond Legiunea de Jandarmi Vâlcea; idem, fond Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale județul Vâlcea.

cercetare științifică ale căror problematici abordează, în mod tangențial, și aspecte generale regăsite în studiul nostru, toate putând fi identificate în bibliografia selectivă, atașată lucrării de față.

Trebuie precizat că memorialistica prezintă, în cea mai mare parte, un grad ridicat de subiectivitate, la care se adaugă și faptul că presa vremii, în contextul instituirii unei cenzuri, fără precedent în istoria României, a exprimat un punct de vedere unilateral, cel oficial³¹, din această cauză impunându-se utilizarea informației cu moderație, dar, mai ales, interpretarea critică. În general, publicațiile periodice au reprezentat o sursă importantă pentru reconstituirea discursului oficial al regimului carlist, precum și pentru studierea legislației dintre anii 1938 și 1940. În aceste condiții, prezenta lucrare rămâne tributară surselor documentare inedite.

Demersul nostru, departe de a fi o cercetare exhaustivă, se dorește a fi un prim pas în studierea „Rezidenței regale a Ținutului Olt (1938–1940)”*, un subiect la fel de complex ca regimul de autoritate monarhică al regelui Carol al II-lea.

* * *

Realizarea prezentei lucrări nu ar fi fost posibilă fără sprijinul profesional al domnului prof. univ. dr. Corneliu-Mihail Lungu, căruia îi aduc sincere mulțumiri. Recunoștința mea se îndreaptă și către fostul director al Serviciului Județean Dolj al Arhivelor Naționale, prof. univ. dr. Ilie Vulpe, care mi-a semnalat fondul arhivistic al *Rezidenței*. Mulțumiri, pentru sugestiile făcute, datorez și domnilor prof. univ. dr.: Gheorghe Buzatu, Gheorghe Sbârnă și Constantin Bușe, care m-au sfătuit și încurajat să încep demersurile pentru ca lucrarea să vadă lumina tiparului.

Îndatorată mă simt și față de colegii de la Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova. Pentru discuțiile prolifrice și încurajările din perioada de redactare a lucrării, pentru oferirea unui mediu prietenos de lucru, le mulțumesc domnilor Ion Militaru și Nicolae Mihai. Domnișoarei Iustina Burci îi mulțumesc și pentru ajutorul acordat în corectarea gramaticală a lucrării. Domnului director, prof. univ. dr. Cezar Gabriel Avram, care, pe vremea când eram studentă la Facultatea de Istorie, Filosofie, Geografie a Universității din Craiova, m-a încurajat să urmez o carieră în domeniul cercetării științifice, îi mulțumesc.

Elaborarea acestei lucrări nu s-ar fi materializat fără sprijinul necondiționat al familiei mele. Încurajările, răbdarea și dragostea, venite din partea părinților mei și a soțului meu, mi-au dat puterea să merg mai departe și să depășesc obstacolele, personale și profesionale, care au apărut. Le sunt recunoscătoare și, în semn de prețuire și mulțumire, le dedic această carte.

Nu în ultimul rând, recunoștința și mulțumirile mele se îndreaptă către domnul acad. D. R. Popescu și colectivul Editurii Academiei Române, care au făcut ca munca mea să devină „vizibilă”.

³¹ Presa vremii poate constitui, în perspectiva realizării unui demers de cercetare științifică, privind cultul personalității, o sursă importantă pentru analizarea conturării și consolidării cultului Conducătorului, care, în timpul regelui Carol al II-lea, a atins proporții neimaginabile, până atunci.

* Cercetarea inițială a fost realizată în cadrul proiectului „Creșterea atractivității, calității și eficienței studiilor universitare de doctorat prin acordarea de burse doctorale, POSDRU/6/1.5/S/14, Beneficiar – Universitatea din Craiova”, cofinanțat din Fondul Social European – Investește în Oameni, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013.

ABSTRACT

ROYAL RESIDENCY OF OLT COUNTY (1938–1940)

Authority regime of King Carol II (February 10/11, 1938 – September 6, 1940) represented for Romanians, *an unprecedented experience in Romania's history*, and the legacy of this marked the Romanian imaginary and the national identity and, in the same time, compromised the image of Romanian Dynasty and the Romanian democratic system. Although it took place in a relatively short period of time, the carlist regime was characterized by an amalgam of political, social, economic and cultural transformations, born, mainly, from the desire and ambition of the third Romanian monarch to impose his authority over any control possibility and his own vision regarding the state's organisation and the Romanian society.

The Constitution from February 27, 1938, abandoning the principle “the King rules, but does not govern”, written in Romanian fundamental law from 1866, revised in 1923, placed the King in a superior position in relation with the other powers of the state (legislative, executive and court), placing him on the main stage of social-political life in Romania.

In the same time, renouncing the individualism principle in favour of social solidarity had important implications over the way of defining the individual status and citizen in relation with the state. Every citizen became a “social functionary”, with responsibilities written in the Constitution, first and most important being the fidelity obligation towards the country, reduced to the fidelity towards the head of state, with which the country was, practically, identified.

“The royal project”, in carlist protagonists' logic, had to be a viable alternative to traditional democratic system. It targeted, mainly, the fundamental restructuring of the Romanian state and society. Under the appearance of a legal structure, define by the Constitution from February 27, 1938, forced under the siege state and censorship, a series of reforms were initiated with the purpose of achieving the general objective of the carlist regime, simultaneously with a forced introduction of a severe discipline on national level, an excessive control over all social categories and information means.

In order to implement “the project” in the territory, the carlist regime protagonists “reserved” an essential role for the newly set up institution, the royal residency, but also for the entire functionary core (as it was named in the laws of the time; in wide sense, everyone that received fully or partially salary from the state was considered public functionary).

The general objective of our approach was the reconstruction and analysis of how were implemented, at province level, some essential components from “the royal project”, which Carol II and his supporters tried to impose, at national level, in between February 10/11, 1938 and September 6, 1940. The paper “Royal Residency of Olt County (1938–1940)” approaches the following main ideas: administrative reformation, administration politicisation in the context of setting up the unique party and the authority's attempts to create a “moral image of public functionary”, completed with the analysis of carlist collocation “moral straightening of the nation” (the accent being placed on youth's education, “the missionary mission” of the single party National Guard and on the censorship of the means of mass information). The analysis of these documents from king Carol II's “project” is focused, mainly, on transformations in the six counties that formed Olt County: Dolj, Gorj, Olt, Mehedinți, Romanați, Vâlcea, territorial cut that was ruled by two royal residents: Romulus Scărișoreanu, general, (August 14, 1938 – February 1, 1939) and Dinu Simian (February 1, 1939 – September 23, 1940).

The administrative reform, proclaimed on August 14, 1938, represented an important component of “the royal project”, being no surprise the fact that it was one of the first measures of the new regime. Territorial and institutional reorganisation had to ensure for the central authorities a rigorous control on local level, and in the mean time the public functionaries had to, through professional and moral conduct, through discipline and obeying the new laws of the state, constitute role models for the rest of the population. Shortly after the appearance of the decree, the administrative reform was “completed”, directly or indirectly, with articles from specific legislation

of setting up, organisation and operation of the first single party from the Romanian history, the National Renaissance Front (F.R.N.), and his annex formation, the National Guard.

The county, conceived as administrative region, was supposed to be a final point of the Romanian projects and experiments from the interwar period, but in reality, the principles that formed the base of his operation had been copied from the administrative models, given, starting with the thirties of the twentieth century, by the Central and South-East Europe Countries (Yugoslavia, Italy, Hungary, Czechoslovakia, Greece). In general, the similarities were: administrative centralism, abandoning the principle of election of the local ruling organs in the favour of appointing them by the central power, the pre-eminence of one-man management in front of deliberative administrative teams, functional duality of the leaders, administrative politicisation in the context of setting up the unique party.

In these conditions, connecting the administrative region, set up in 1938, to the Romanian theoretical and practical experience turned into a false legality. If carlist authorities, King Carol II inclusive, sustained that, by creating the counties, an old Romanian desiderate was solved, in reality the carlist model moved away, essentially, from the principles that formed the base of the debate regarding the need of administrative regionalisation of Romania from the period before February 11, 1938. Concepts like decentralisation, deconcentration administrative autonomy, although written in the law from August 14, became hollow and their applicability became impossible, being incompatible with the monarchic authority regime.

Starting with this preliminary structure, the analysis of the implementation period (“experimentation”, how the carlist authorities called it) of the administrative law at the Olt County level highlighted a series of gaps of the law, amplified by the existing discrepancy between the law’s text and action way of the central authorities.

The authority’s memoirs and reports from Olt County drawn up at the end of 1939 and beginning of 1940, demonstrate that the articles regarding decentralisation and deconcentration remained at the principle stage, and in that time the administration functioned after norms specific to a centralized system, which led to an excessive bureaucracy. That was the unanimous conclusion reached by main Olt County’s authorities (royal resident, prefects, praetors and mayors) when, at the beginning of 1940, the Bucharest’s authorities asked them to send official enquiries and proposals, with the purpose of adapting the administrative law to the realities in the territory. The general proposed solution was the necessity of simplification of administrative state and local services from the studied area.

Also, under the form of some proposals, was underlined the fact that the royal residencies had to be granted in a real manner, the competencies that they would have received in a deconcentrated administration. Were pointed out the necessity to clarify the legal condition of the mayor (was not included in the special administrative hierarchy written in the 1938 law or in the one established by the public functionary Code; however, the candidates for the mayor office were requested to meet the general specific conditions for public functionaries), and also the disadvantages caused by the abolition of juridical personality of the smaller counties, as well as elimination of subprefect position.

During the implementation of the administrative law, the authorities paid increased attention to the organisation of the county and city chancellery’s services and the appointment of necessary personnel. In Olt County’s services (also in the other nine counties), the best functionaries were appointed, in general, from Dolj county prefect office.

In the same time, with the agreement of the central authorities, the education conditions, stipulated in administrative law, were eluded, because most of the functionary, from county or city, did not graduate from the technical professional administrative Centre, part of the Romanian Royal Administrative Scientific Institute (set up in 1936). During the experimentation period, the overtime stopped being paid to functionaries, this being an arbitrary measure that could not be contested for not endangering the safety of the work place, in the context of the functionaries becoming subject to being easily suspended or fired if they became uncomfortable for the regime.

Administrative-territorial reorganisation, which was done based on the August 14, 1938 law, had as general principle the financial criterion. The final result had to be the creation of administrative-territorial circumscriptions with enough financial resources to sustain all the expenses needed for the administrative institutions to function, and also the realisation of an urbanity program. Also, the territorial reorganisation had to be done with the consent of the people from the area.

The analysis of the activities for administrative-territorial division at Olt County level shows the fact that in order to attach the commune's circumscriptions the authorities did not receive enough time to do a detailed study of the situation in the field, added to this was the lack of professionalism of some of the functionaries assigned to do the actual reorganisation, all of these causing, shortly after the finalisation of attachment activities, the return, partially, to the previous situation.

An important consequence of commune's circumscription modifications was the significant reduction of the number of unviable separations from administrative and financial point of view. A positive measure was the incorporation of different groups of communal husbandries (hamlets, groups of houses, isolated houses, etc.) into the nearest village.

We can conclude that the administrative-territorial reorganisation at Olt County level represented a far more complex process than the carlist authorities believed initially. The superficiality of the analysis of the real situation on the field produced discontent of a good part of the rural population.

Politicization of administration represented a phenomenon which complicated the functional side of administration and highlighted the shortcomings of the administrative law. For the first time in the Romanian history, the public administration started to work for and under the control of the regime of a single party. That phenomenon, started in December 15, 1938, with the setting up of the National Renaissance Front, became stronger at the end of 1939 and beginning of 1940, with the reorganisation of F.R.N. and became radical starting with June 22, 1940, when F.R.N. was transformed in single and totalitarian party under the name of Party of the Nation.

The analysis of that problematic situation, at the Olt County level, shows that the tasks of local administration multiplied, because it played an important role in the organisation and propagation of National Renaissance Front's ideology at regional level, being the one that had to offer to the single party and his annex formation, National Guard, material, financial and, most important, humane resources. In the same time, administrative activities became complicated also because the National Guard's units, from the studied territory, did more than they were allowed to and their actions superposed on the ones of the local administrative authorities. Forced joining of public functionaries into the single party cancelled the principle of meritocracy stated in administrative law from 1938, becoming synonym with the quality of loyal party member. Undeniably, one of the most baneful consequences of administration politicization was the creation of a dangerous precedent for future generations.

An important component of the paper "Royal Residency of Olt County (1938-1940) is represented by the analysis of the role and place of public functionaries in the structure of "the royal project" regarding the reformation of the Romanian society, and also the mechanism they tried to use for the creation of a certain mentality and conduct at the functionary core level.

In the mind of the carlist regime's protagonists, every worker, paid with public money, had to represent the model of citizen that had to follow the state's laws and fundamental values of society, as they were defined by the central power, request that accentuated with the increased control of the single party over the administration. The functionary core was a social category that had to be shown as an example for the rest of the population, which had to be united around King Carol II and the new regime. That role was not effectively stated in the administration law from 1938, but can be seen, partially, in the official speech, and also in the official documents, issued in that period.

Starting from this position, in the paper's part called "Rights and Obligations, Rigors and Restrictions Specific to Public Functionaries" is analyzed the assembly of elements used by Olt County's authorities to build a "moral image" of public functionary. The meaning assigned in that era to that collocation is complex and profound, because, in essence, it targeted the modification of mentality of state institution's employees. The achievement of our analysis imposed also the approach of the rights and obligations that each functionary had according to public functionary Status from 1923 and application regulation from the same year, still valid, except some articles, until June 8, 1940, when "King Carol II" public functionary Code was adopted.

The research allows us to conclude that, up to a point, the measures taken by authorities from the studied territory were necessary. Our statement is valid for the carlist authority's efforts to change an older Romanian mentality based on the principle that the population is working for the administration and not the other way around, as it should be. Such a paradox situation was seen starting with 1929, during the debates for the project of administrative law. Such functionary habits

persisted, but they did not fit any longer in the politic of authority regime, which had the request that functionary would not cause frustrations and discontents in the population's ranks. Also, the practice of gossiping the managers and colleagues, or the superior's habit of missing from work or coming later than the others or even use the personnel to solve private interests, came from an older way of thinking, to all of these more examples can be added.

The way used to change such a mentality was however faulty, because the orders given in this matter by the authorities, not being accompanied by a real education, were not enough to create a social category, formed by civilized functionaries, with a certain professional and moral conduct.

Excepting the authority's orders that targeted the strict compliance with the obligations mentioned in the Status, a big part of rigors and restrictions forced on the public functionaries came from the regime's necessity to keep control over them and over the information that should not be known by the public, reaching even the point when they forbade, in the administrative institutions, private visits, even from family members, and also discussions between colleagues or entry of one functionary into another office except the one he/she worked in.

In the context of setting up the single party and administration politicization, new obligations were imposed on the functionaries, in the same time with the exacerbation of the old ones, regarding, mainly, the way of representation in public the specific elements of the National Renaissance Front and his annex formation, the National Guard. In this way, the public functionary were forced to salute in a single way, regardless the situation, respectively by raising the right arm (the Roman salute) and uttering the word "Health!", this becoming the official salute of the regime even from February 1938, later being specified in the F.R.N. legislation. New obligations were the wearing of uniforms and distinctive signs of the party, and also participation on official holidays, of which organization became a monopole of the state and party authorities.

In the logic of carlist's protagonists, these kind of obligations were very important because they had the meaning of relating to the public a special message: idea of order and discipline, real solidarity towards the carlist regime, obeying the state's laws, the pride to be part of the new socio-political structures, full trust in state's leader, King Carol II.

The analysis of this problematic situation at Olt County level revealed the fact that the monarchic authority regime's promoters wanted to relay was, in general, vitiated. The obligatory character of these kinds of manifestations in public revealed little adhesion that carlist regime received from the functionaries in Olt County. The formalism of participating to the official holidays can be interpreted also as a silent resistance of functionaries against their forced joining single political structure. Coercion, defined by the verbs "to order" and "to impose", used by the high rank functionary in all the orders and instructions issued over that period of time, was an inefficient method, insufficient and, eventually, inappropriate to create a real conviction sentiment in the ranks of the functionary core. The assertion is more than valid because not even the threat to be expelled from the single party, meaning, implicitly, the loss of the job, did not convince the functionary to adopt the conduct requested with persistence by the spokesmen of the carlist regime. The tendency of the last ones to give to the Romanian state and society a military organisation did not have real applicability on the territory of Olt County.

With the purpose to complete the transposition on the province level of the royal plans regarding restructuration of Romanian society, we extended our initiative also over youth's education, the censorship applied to the information means and over "missionary role" of the members of National Guard's units from Olt County.

The analysis of the problematic situation of youth's education represented a key element in the "new" society imagined by the protagonists of the monarchic authority regime, being seen as "tomorrow's citizens" of Romania, which had to perpetuate King Carol II's "masterpiece". Therefore, an attempt took place to impose new behaviour models and form new mentalities in the youth's ranks, using the schools or Country's Sentries.

One of the main instruments used to achieve the "moral straightening" of adult population was the National Guard of the National Renaissance Front. For his members the role of "missionary" was reserved, having as task to change the mentalities, using some revalued concepts like: patriotism, social solidarity, labour cult, Christianity, worship for the country and king etc. In Olt County, "the missionary" task reserved for the Guard's members remained on the stage of objective because of the slow process of effective organisation of Guard's units and selection of members.

In the same time, the attempts of carlist protagonists were “completed”, amongst other measures, also with the state’s monopolization of information means, starting an unprecedented control in the Romanian interwar history. The censorship practiced in 1938–1940 betrays exactly the fragility of the personal regime of King Carol II.

The reconstitution and analysis, at Olt County level, of some essential components from “the royal project” regarding the restructuring of the Romanian state and society, proves, in the end, that the carlist regime was an experiment that became a dangerous precedent for future generations.

Keywords: King Carol II, monarchic authority regime, carlist vision, “legal order”, administrative reform, royal residency, Olt County, public functionaries, administrative decentralization, administrative centralization, National Renaissance Front/Party of the Nation, National Guard of N.F.R., public administration politicization, “national renaissance”, “moral straightening of the nation”, youth’s education, National Guard’s “missionary”, censorship.

CONTENTS

Introductory Study	7
Chapter I: The Vision of the Carlist Regime over the Romanian State and Society	13
I.1. The Romanian Democratic System before the Instauration of the Carlist Regime	13
I.2. The Plan of the Coup d’Etat – Release of the “Royal Project”	20
I.2.1. The “Legal Order” of the Carlist Regime: Siege State, Censorship and “Adminis-tration Militarization”	24
I.2.2. Constitutional Coup d’Etat	28
I.3. The Constitution of February 27, 1938	34
I.3.1. The Social Solidarity Principle: “About the Romanians’ Duties and Rights”	35
I.3.2. The Realignment of State’s Powers	40
I.4. The Main Reforms Established Based on the Constitution of February 27, 1938	42
Chapter II: The Administrative Reform of 1938: Implementation of Counties and Royal Residencies	52
II.1. Definition of Concepts: Decentralization, Local Autonomy, Deconcentration, Cen- tralization and Administrative Guardianship	52
II.2. European Administrative Role Models with Regional Profiles	55
II.3. National Administrative-Territorial Projects and “Experiments” with Regional Characteristic	65
II.4. The Administrative Law of August 14, 1938	73
Chapter III: The Administrative-Territorial Organization of Olt County	89
III.1. The Territorial Administration of Olt County under the Effect of 1938 Reform	89
III.1.1. Service Organization and Assignment of Administrative Personnel	90
III.1.2. Status of Central and Local Administration’s Reformation in Olt County in 1940: Evaluation and Optimization Proposals	111
III.2. Administrative-Territorial Partition of Olt County	122
III.2.1. Instructions regarding the Assignment of Communes to Territorial Cir- cumscriptions	122
III.2.2. “Finalization” of Territorial-Administrative Delimitations in Olt County	127
	347

Chapter IV: Olt County Administration in the Context of the Single Party (1938–1940)	145
IV.1. Legal Stipulations regarding the Administration in the Context of the Evolution of the Single Party	145
IV.2. Administration Politicization, Reflected in Olt County	152
Chapter V: Rights and Obligations, Rigors and Restrictions Specific to Public Functionaries (1938–1940)	185
V.1. Rights and Obligations stated in Public Functionary Statute (1923, 1940)	185
V.2. Rigors and Restrictions Forced on Public Functionaries	195
Chapter VI: Sociopolitical Aspects during the Carlist Regime in Olt County	219
VI.1. Aspects regarding Youth’s Education from Olt County (1938–1940)	219
VI.2. National Guard of the National Renaissance Front in Olt County – Between Official Speech and Real Applicability (1939–1940)	231
VI.3. Aspects Regarding Censorship in Olt County (1938–1940).....	244
Chapter VII: The Collapse of the Carlist Regime: Abolishment of Royal Residencies and Counties	255
VII.1. Public Opinion and Some Measures Taken by Olt County’s Authorities, in the Context of Disintegration of Great Romania	255
VII.2. Abolishment of Olt County	260
Conclusions	264
Annexes	271
Selective Bibliography	331
Abstract	341